

28 741 Jeugdcriminaliteit

Nr. 118 Brief van de ministers van Justitie en Veiligheid en voor
Rechtsbescherming

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 19 juni 2024

Bij de evaluatie van het Actieplan Wapens en Jongeren zijn belangrijke inzichten opgedaan ten aanzien van de vraag hoe om te gaan met wapenproblematiek onder jongeren. In de beleidsreactie van 1 juni 2023 is aangegeven dat de conclusies en aanbevelingen van het WODC worden onderschreven en in de Kamerbrief d.d. 23 december 2023 noemden wij de uitvoering van een QuickScan en de ontwikkeling van een barrièremodel.¹ Wij zeiden uw Kamer toe deze producten toe te sturen. Bij dezen doen wij die toezegging gestand en zenden wij u de QuickScan 'Een scherpe blik op steekwapenproblematiek' en het barrièremodel wapens en jongeren toe. De QuickScan en het barrièremodel zijn gepubliceerd op de website van Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV).

Verdiepend onderzoek

Een belangrijk onderdeel van de aanbevelingen uit de evaluatie is het uitvoeren van verdiepend onderzoek en het creëren van een meer (wetenschappelijk) fundament onder de acties. Daartoe is een verdiepend onderzoek begeleid door het Actiecentrum Veiligheid en Zorg (AcVZ) in uitvoering. Het onderzoek richt zich op het verkrijgen van meer inzicht in de achterliggende oorzaken en werkzame interventies bij wapengeweld door jongeren. Verkend zal worden welke specifieke oorzaken en (risico)factoren bijdragen aan de problematiek onder jongeren. Ook wordt er getracht om de motieven voor wapenbezit en -geweld goed in kaart te brengen, zodat gemeenten en andere betrokken partijen realistische en voor de doelgroep geloofwaardige alternatieven kunnen bieden. De specifieke achterliggende oorzaken én de best practices in binnen- en buitenland, moeten inzicht geven in veelbelovende of succesvolle (elementen van) interventies en de implementatie ervan. Naar verwachting wordt het onderzoek deze zomer opgeleverd.

¹ *Kamerstukken II 2023-2024, 28741 nr. 97; Kamerstukken II 2023-2024, 28741 nr. 111.*

Op dit moment wordt met de betrokken partijen verkend welke partij(en) de begeleiding van fase 2 en 3 gericht op monitoring en borging van de uitkomsten van het verdiepend onderzoek op zich wil(len) nemen. Om het Actieplan in de tussentijd zo goed mogelijk aan te scherpen is er vanuit het departement opdracht gegeven tot het uitvoeren van een QuickScan en tot het maken van het barrièremodel.

QuickScan

De QuickScan 'Een scherpe blik op steekwapenproblematiek' is, gezien de aanbevelingen van het WODC, onmisbaar bij het komen tot gerichte effectieve en duurzame interventies om wapenbezit en -gebruik onder jongeren tegen te gaan. De QuickScan betreft een literatuuronderzoek voorafgaand aan het verdiepend onderzoek naar het dragen, bezitten en gebruiken van wapens door jongeren, de doelgroep, hun motieven en (mogelijke) interventies. Concreet biedt de QuickScan handvatten aan gemeenten, de jeugdstrafrechtketen, horeca, scholen en jongerenwerk, om ervoor te zorgen dat het aantal jongeren dat wapens draagt, bezit en gebruikt afneemt.

Barrièremodel

Het CCV heeft een barrièremodel ontwikkeld op (steek)wapens en jongeren in samenwerking met o.a. gemeenten, de ministeries van Justitie en Veiligheid en Onderwijs Cultuur en Wetenschap, het Openbaar Ministerie, politie, CCV, verschillende jongerenwerk- en informatieorganisaties, Jeugdreclassering, Halt, Raad voor de Kinderbescherming (RvdK), Nederlands Jeugdinstituut (NJI) en vertegenwoordigers vanuit de horeca- en winkelierssectoren.

Om wapenbezit en -gebruik onder jongeren effectief aan te kunnen pakken, is inzicht in de weg van het verkrijgen van een wapen naar het bezit, dragen en gebruik van het wapen essentieel. Met het barrièremodel is dit proces in kaart gebracht. Zo wordt in één oogopslag duidelijk welke stappen jongeren moeten zetten om een wapen te bezitten, dragen of hiermee zelfs een delict te plegen en welke partijen en gelegenheden het delict mogelijk maken. Het barrièremodel biedt inzicht in welke barrières er kunnen worden opgeworpen om de weg van jongeren naar wapens te bemoeilijken. Ook geeft het barrièremodel een indicatie van aangrijpingspunten voor interventies, die gedragsverandering bij de doelgroep kunnen bewerkstelligen.

Vervolgstappen

Naast het onderzoek wordt eveneens gewerkt aan het onderhouden en versterken van het ontstane netwerk van ambtenaren, bestuurders en professionals; scherpere aanbrenge in de uitvoering van de acties en het verstevigen van het contact met de doelgroepen. Samen met het netwerk werken we aan passende handelingsperspectieven en gaan we door met het inzetten op het tegengaan van wapenbezit onder jongeren. In het najaar wordt uw Kamer geïnformeerd over de uitkomsten van het verdiepend onderzoek en de vervolgacties, waarbij de aanbevelingen van het WODC uiteraard ter harte worden genomen.

De minister van Justitie en Veiligheid,
D. Yeşilgöz-Zegerius

De minister voor Rechtsbescherming,
F.M. Weerwind